УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛИПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 11, 1969 No. 129. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 10-го липня 1969 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПЕРЕШЛЕ до Конгресу окреме звернення в справі поборювання торгівлі наркотиками. Водночас він хоче запевнити суддям більшу свободу в засуджуванні підпільних торгівців наркотиками. Лідер республіканської меншости в Палаті репрезентантів конгресмен Джеральд Форд заявив, що президент Ніксон особливо стурбований фактом, що, наприклад, в метрополітальному обширі Ню Йорку найбільше злочинів, доконаних в 1968 році, було пов'язаних з торгівлею або користуванням наркотиками.

В МУРИНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ В ЗСА ЗРОСТАЄ переконання, що для осягнення успіхів в расовій проблемі найкраще стосувати насильство. Директор Крайової Міської Ліги, одної з найбільших муринських організацій, Вітні Янг, нарікав на таку ситуацію і такі настрої, але твердив, що дуже трудно переконати муринів, що расові заворушення й насильства шкодять муринській справі та б'ють по інтересах муринів, а не помагають їм.

АМЕРИКА ВИДАТКУВАТИМЕ в 1980 році сто мільйонів долярів річно на освітні цілі — твердив комішенер освіти Джеймс Е. Аллен в Денвері, Коло., себто двічі стільки, скільки витрачує тепер. Аллен висловив переконання, що більшість тієї суми таки даватиме держава, а тільки частина прийде з приватно - допомогових джерел. Він думає, що Конгрес прикладатиме справі освіти більше уваги, як це робить тепер зайнятий головно проблемами расового зрівняння, зростом злочинів і В'єтнамом.

НА ЛЕТУНСЬКУ БАЗУ МЕККОРДА В СТЕЙТІ ВАШИНГТОН прибула у вівторок 8 липня ц. р. чотирма транспортовими літаками перша група американських вояків, виведених із Південного В'єтнаму, згідно із пляном през. Ніксона. Прибулих вояків зустрічали рідні і друзі в супроводі військової оркестри, яка відіграла на привітання декілька маршів. Від головного командування Армії вітав повернулих додому військовиків шеф штабу Армії ген. Вестморленд, колишній головнокомандувач американських збройних сил у В'єтнамі.

ДЕПАРТАМЕНТ РІЛЬНИЦТВА ЗСА вирішив припинити тимчасово вживання ДДТ — протикомахового антисептичного засобу й інших подібних речовин на протяг тридцять днів, в якому то часі мав би відбутися основний перегляд шкідливости чи окрисности цих засобів. Вирішено провести цю акцію згідно з рекомендаціями Національної Академії Наук і Національної Дослідної Ради, як також на вимогу різних громадських кіл, які вказують на шкідливість ДДТ не тільки для комах, але і для птахів і людей. Вживають ДДТ особливо ж на летовищах, щоб запобігти привожуванню до ЗСА небезпечних комах. Дехто вважає, що ДДТ може затруїти також воду.

У СВІТІ

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАСУДИЛИ на 2 роки і 9 місяців в'язниці та на гривну 2.500 дол. 46-річного мільйонера - купця Ганса Гайнца Порста за політичне шпигунство в користь східньо - німецьких комуністів. Порст, власник найбільшого в Західній Німеччині складу фотографічних апаратів і приборів, був видатним членом західньо - німецької партії Вільних Демократів, та водночас засекреченим членом східньо - німецьких комуністів. Судова розправа проти нього і його двох спільників велася у Карльсруге впродовж 8-ох тижнів і сильно скомпромітувала Вільно - демократичну партію.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ВЛАШТУВАВ перше за свого урядування прийняття для дипломатичного корпусу. У розмовах з чужинецькими амбасадорами Помпіду запевняв, що Франція вестиме строгу мирову політику й буде старатися жити в згоді з усіма країнами світу. Він висловив переконання, що кордони, які ділять Европу зникнуть в першій половині наступного сторіччя.

У СТОЛИЦІ КЕНІЇ НАЙРОБІ ВІДБУЛИСЯ бурхливі заворушення у зв'язку з убивством три дні тому одного з найвидатніших тамошніх діячів, міністра фінансів Тома Мбоя. Він був римо-католиком і в католицькому соборі Найробі відбувалася заупокійна Богослужба. Коли прибув туди президент тієї держави Йомо Кеньятта — деманстранти обкидали його автомобіль камінням. Поліція розпорошувала демонстрантів слізним газом, при чому вітер заніс той газ до середини собору: названий президент і інші приявні в соборі почали сильно кашляти, вдову по вбитому мусіли відвести до захристії, а приявний лідер одної організації помер від слізного газу. Архиєпископ Джан МекКарті передав від Папи Павла VI співчуття вдові по вбитому міністрі й урядові.

АНГЛІКАНСЬКА ЦЕРКВА ВІДКИНУЛА проєкт з'єднання з Методистською Церквою в Британії. Старання за таке об'єднання велися впродож останніх 14 років. Кентерберський архиєпископ Артур Майкел Рамзі висловив з приводу розбиття тих заходів „смуток і розчарування". Вважають, що невдача об'єднати дві протестантські Церкви відіб'ється погано на всьому екуменічному русі в християнському світі.

У ШВАЙЦАРСЬКОМУ МІСТІ ШУР ВІДБУВАЄТЬСЯ так званий Симпозіюм европейських єпископів, насправді конференція високих католицьких духовників, поділених на консервативних і ліберальних. Велика група духовників, прихильників скасування целібату в Римо-католицькій Церкві, демонструвала перед будинком, в якому відбувається той з'їзд. Їх, мабуть, допустять до обрад. Справа целібату є одною з головних тем тамошніх нарад.

В СССР АРЕШТОВАНО американського пільота полк. Джорджа Петерсона і німця д-ра Карля Зіхельстіля, коли їхній легкий літак мусів приземлитися недалеко над Чорним морем. Державний департамент запевнив Москву, що порушення совєтської території було випадкове і незумисне та просив негайно звільнити арештованих. Але большевики „переводять слідство".

ЄГИПЕТ СИЛЬНО ОБМЕЖИВ свободу рухів закордонних туристів. Дозволено їм відвідувати тільки столицю Каїро, недалекі піраміди в Гіза, Александрію, Люксор і Асванську греблю. Самовільні подорожі по території Єгипту заборонені. Єгипет перетворюється у військовий табір.

Сен. Джексон попереджує, що Совєти небезпечний противник, від якого можна очікувати найгіршого

Вашингтон. — Під час продовжуваних в середу 9 липня дебат над справою протиракетної оборонної системи — Сейфґард — Ей-Бі-Ем — виступив з підтримкою для пропонованої урядом розбудови цієї системи демократичний сенатор Генрі М. Джексон з Вашингтону. У своєму виступі Джексон ствержував конечність не тільки утримання, але й поширення американської антиракетної оборонної системи, заявляючи, що в сучасній ситуації буде розумно і передбачливо зміцнити відплатні нуклеарні збройні сили ЗСА, тим більше, що Совєтський Союз поширює безупину свою ракетну систему з метою евентуальної атаки на ЗСА чи їх союзників. Американський Уряд й американська нація мусять усвідомлювати, — заявив сен. Джексон, — що Совєтський Союз дуже небезпечний противник, від якого можна усього сподіватися і до того ж противник, мілітарна спроможність якого зростає постійно. Беручи до уваги можливість різних змін в совєтському керівництві, ніколи не можна бути певним, хто прийде в ближчому чи дальшому майбутньому до влади на московському Кремлі і хто буде тим, кому забагнеться натиснути відповідний „гачок" для несподіваної атаки на ЗСА. Прихід до влади в Совєтському Союзі якогось нового амбітного диктатора може стати приводом для використання велетенського совєтського ракетного арсеналу і привести в результаті до страхітливої катастрофи для ЗСА і світу. Проти урядової пропозиції в справі Сейфґард - Ей-Бі-Ем виступали під час дебат у Сенаті в середу 9 липня республіканський сенатор Джан Шерман Купер з Кентакі та демократичний сенатор Філіп А. Гарт з Мишиґену. Пропоновану сен. Стеннісом, головою сенатської комісії для справ збройних сил замкнену сесію Сенату для розгляду інформацій військової розвідки про совєтські ракетні збросння вирішено відкласти на пізніше.

През. Ніксон бажав би, щоб Конґрес вирішив негайно справу надподатку

Вашингтон. — Президент Ричард Ніксон прийняв із задоволенням пропозицію деяких членів Конґресу, щоб відділити справу продовження 10-процентового надподатку від усієї пропонованої урядом податкової реформи, що її розгляд може тривати дуже довго, евентуально аж до осени цього року. У зв'язку з цим Президент відбув у середу 9 липня ц. р. нараду із своїми чотирма головними економічними дорадниками, щоб розглянути економічну ситуацію в краю і закордоном, присвячуючи окрему увагу справі надподатку. Негайність схвалення надподатку, ще перед розглядом і вирішенням усієї податкової реформи, обстоює між іншими конґресмен Джан В. Бирнс з Висконсину, один із провідних республіканців, член палатної комісії способів і засобів, який заявив, що пропозиція голови сенатської фінансової комісії сен. Рассела Б. Лонґа почати широко заплановані переслухування в справі податкової реформи пов'язані із справою надподатку, може бути загрозою і для самої реформи і, з другого боку, для продовження надподатку. Бирнс настоює на тому, щоб обидві справи розглядати окремо. Пресовий секретар Білого Дому Ціґлер подав до відома, що Президент сподівається негайного схвалення Конґресом справи продовження надподатку, бо затримка щодо цього може привести до посилення інфляції.

Шість українських послів в парляменті Манітоби

Вінніпеґ. — Перед виборами до леґіслятури Манітобської області в Канаді українці мали в парляменті 7 послів, тепер 6, а саме: пп. Богдан Ганущак, Степан Петрик, Семен Юськів, Григорій Шафранський, Василь Уруський і Петро Буртняк. Троє з українських кандидатів — пп. Танчак, Клим і Кавчук — не здобули мандатів. Загальну перемогу в найновіших виборах до леґіслятури Манітобської провінції здобула нова демократична партія, за рахунок втрат консерватистів.

Президент зменшує число війська і цивільних на закордонних базах ЗСА

Вашингтон. — Президент Ніксон наказав відкликання 14.900 вояків з закордонних військових баз ЗСА та зредукування 5.100 цивільних осіб на державній службі за кордоном. Таким чином, Уряд заощадить 75,000.000 дол., що відплили б за кордон впродовж року. Зменшення американських військових залог плянується на військових базах в Японії, на Філіппінах, в Греції, Туреччині, Західній Німеччині, як теж в Еспанії і Панамі. Зате не плянується зменшення збройних сил, приділених до Атлантійського Союзу (НАТО), дармацю в минулому році відкликано з Західньої Німеччини 4 летунські ескадрилі й дві піхотні дивізії, разом 28.000 військовиків, головно з фінансових причин, у зв'язку з дефіцитом платничого балянсу. ЗСА зберігають на території Західньої Німеччини 225.000 війська, що коштує 950,000.000 дол. Значну частину тієї суми покриває Західня Німеччина договірним закупом в Америці різних товарів, головно зброї. Щодо окремих держав, то ЗСА тримають 45.000 війська в Окінаві, 40.000 на інших базах в Японії, 30.000 на Філіппінах, 20.000 в Південній Америці, 10.000 на Тайвані, 10.000 в Еспанії, 10.000 в Канаді, Ісляндії і Ґренляндії і т. д. Не передбачується редукції 50.000 американського війська, стаціонованого в Південній Кореї. Загалом ЗСА тримають за кордоном кругло 1 мільйон військовиків і кругло 200.000 цивільних урядовців.

Загострення ситуації на Близькому Сході турбує американський Уряд

Париж. — До Парижу прибув асистент державного секретаря для справ Близького Сходу Джозеф Сіско, який відтіль поїде до Лондону, а з Лондону до Москви на наради в справі щораз загрозливішої ситуації на Близькому Сході. Глибоке стурбування американського Уряду з приводу тамошньої ситуації потвердив речник Державного Департаменту Роберт Клоскі, який заявив в минулу середу 9 липня, що „ми поділяємо журбу, висловлену вчора генеральним секретарем У Тантом". Совєти передали Державному Департаментові ноту з 17 червня ц. р., яка насправді солідаризувалась з непримирливим становищем Єгипту і таким чином перекреслила кільканадцять розмов, що їх перевели Джозеф Сіско і совєтський амбасадор у Вашингтоні Анатолій Добринін. Але в тій ноті згадувалося про можливість висилання на Близький Схід міжнародного війська для збереження тамошнього миру. Та суґестія зацікавила американський Уряд і Джозеф Сіско має спитати кремлінських володарів, як вони докладніше уявляють ту справу. Водночас, при значному загостренні ізраїльсько арабських взаємин, зросли шанси, що Совєти перестануть цькувати арабів і постачати їм зброю, бо в найближчих днях-тижнях Франція відновить висилання зброї Ізраїлеві. Можливо, що Москва в тих умовинах не захоче брати участи в переговорах в озброюванні Близького Сходу.

Підгорний прийняв на 40-хвилинній розмові астронавта Бормана

Москва. — Совєтський „президент" Микола Підгорний прийняв в минулу середу 9 липня ц. р. американського астронавта полковника Франка Бормана на 40 хвилинній розмові. Борман закінчив свої 9-тиденні відвідини в Совєтському Союзі, про які широко звітувала совєтська преса. Однаково в своїй розмові з Підгорним, як у пресовому інтерв'ю у „Літературній Газеті" полк. Борман, який був командантом залоги космічного корабля „Аполло 8" і тепер працює в централі Крайової Адміністрації аеронавтики і космічного простору (НАСА), поручав американсько-совєтську співпрацю в космічних дослідах, головно тому, щоб не дублювати тих самих проєктів. Підгорний — за повідомленням преси — бажав Америці успіхів в леті „Аполло 11" на Місяць. Прибувши з Новоросійська до Москви, Борман мав двогодинну розмову з президентом совєтської Академії Наук Мстиславом Кельдішом та трьома видатними совєтськими дослідниками космосу — Анатолієм Блаґонравовим, Борисом Петровим і Георґієм Петровим.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ГОТУЮТЬСЯ НАЙБІЛЬШ ПРОМОВИСТО ВІДЗНАЧИТИ ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Ню Йорк. — В 10-річчя схвалення Конґресом ЗСА резолюції про Тиждень Поневолених Націй, українські громади в цій країні провадять активну підготову до його найбільш промовистого і урочистого відзначення, до чого також закликає Український Конґресовий Комітет Америки. Цього року Тиждень Поневолених Націй припадає на 13-20 липня. Відділи УККА по всій країні беруть найбільш активну участь в підготові до цього Тижня, при тому, де лише можливо, плянують прилюдні масові маніфестації, запрошують американських громадян та представників інших етнічних спільнот, пресу, телевізію, радіо. У резолюціях, що будуть прийняті того Тижня, будуть звернення до сенаторів і конґресменів стейтів, з проханням порушувати проблему поневолених неросійських народів на урядовому рівні та активно підтримати вже зроблені конґресменом Даніелем Фладом і конґресменом Едвардом Дервінским пропозиції в Палаті Репрезентантів, щоб Уряд розпочав практичну всесторонню підтримку Поневоленим Націям у їх боротьбі за свободу й державну незалежність. Крайовий Комітет для відзначення Тижня Поневолених Націй, під керівництвом президента УКК проф. д-ра Л. Добрянського, звернувся з закликом до всіх представників Уряду ЗСА, як і до губернаторів стейтів та посадників міст, щоб вони своїми виступами й заявами гідно відзначили 10-ліття Тижня, важливе для Америки і для народів, поневолених агресивним комунізмом. У Ню Йорку о 10-ій г. ранку в неділю 13 липня о. монс. Бела Варґа відправить св. Літургію в катедрі св. Патрика на 5-ій евню і 50-ій вул. на інтенцію свободи для поневолених совєтською Росією націй та всіх, хто перебуває ще під комуністичною диктатурою і тиранією; проповідь виголосить представник Румунської Католицької Церкви о. Дж. Мурєсан — про переслідування Церкви поза Залізною Заслоною. О год. 11-ій подібне Богослуження відбудеться в Лютеранській Катедрі в Ню Йорку, з проповіддю пастора К. Едварда Веста. У суботу 19 липня в в божниці Емануель о 10:45 рабин Роналд Собел проведе також окрему церемонію в інтенції Поневолених Націй. Перед тим 15-го липня, о 11-ій годині в Сіті Гол буде відчитана Проклямація посадника Ню Йорку Джана Ліндзі про Тиждень Поневолених Націй. У кількох містах ЗСА впродовж Тижня виступатиме член Президії, Національної Асамблеї вільного Китаю д-р Ку Ченґ-канґ, зокрема в Феніксі, Арізона, у Вашингтоні, Д. К. і в Ню Йорку. Президент Ричард Ніксон, згідно з Законом 86-90, видасть свою проклямацію на вшанування Тижня Поневолених Націй і тих, що борються за свободу.

Провідник комсомолу в УССР перестерігає проти „отрути націоналізму"

Київ. — З нагоди причеплення до „червоного прапора комсомолу УССР" третього з черги російсько-большевицького ордена, в Києві виступав перший секретар ЦК комсомолу УССР О. Капто. Закликаючи молодь не лише краще вчитись, а й краще „працювати, щоб змінювати могутність батьківщини", себто СССР, О. Капто кількома наворотами виступав проти „націоналістичних банд Петлюри" у минулому і „ревізіоністських теорій" у сучасному. Промовець закликав комсомольців, щоб вони були „зразковими зожатими червонокраваткової дітвори, чотирьох мільйонів піонерів". Особливий натиск клав промовець на ідеологічну „стійкість" української молоді:

„Наші клясові вороги намагаються ослабити вплив марксистсько - ленінських партій на молодь, вдихнути „друге життя" в троцькістські, ревізіоністські теорії, заражають юнаків і дівчат отрутою націоналізму, нігілізму, зневіри в революційних ідеалах. На прикладі Китаю ми бачимо, в яких підступних і мерзенних справах можуть використовувати молодь догматики і велико-державні шовіністи. Історія вчить нас клясової пильности та стійкости, і ми ще уважніше прислухаємось до настанов рідної партії". У комсомольській газеті „Молодь України" з І-го липня навіть передовицю названо, як за Сталіна у 1930-их роках: „Партія веде" — за віршем П. Тичини.

У Гантері відбулося відкриття виставки Е. Козака

Гантер, Н. Й. (У. С.) — Уже шостий раз у літньому сезоні відбувається у Гантері в пансіоні „Ксеня" виставка картин Едварда Козака. Цього року з нагоди її відкриття відбувся там також вечір з мистецькою програмою. Власник „Ксені" — В. Кобзяр відкрив вечір коротким словом, після якого виступив Микола Понеділок, вітаючи популярного Ека. Він теж заповідав дальші точки програми у якій взяли участь: Тріо „Троянда" з Торонта у складі Люба Мороз — сопрано, Люба Дербіш — альт та Христя Гарасовська — друге сопрано й мистецький керівник „Троянди" співак легкого жанру Дербіш з Торонта виступав у супроводі тріо і сольо. В дальшому Іван Керницький прочитав свою гумореску „Відновлення традиції", а Микола Понеділок гумореску про.... щоденник „Свобода" та його дописувачів. Так у дні відкриття виставки і у дні „великого вікенду" відвідало виставку багато гостей. Деякі з них приїхали до Гантеру зумисно, щоб оглянути виставку, а то й закупити картини Ека.

Цієї суботи на Союзівці буде „Веселий вечір" І. Керницького і М. Понеділка

Союзівка, Керґонксон. — Після вокально-музичних і танцювальних імпрез з кінцем довгого минулого кінця тижня, в якому формально започатковано цьогорічний літній сезон на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильких горах, цієї суботи о год. 8-ій вечора відбудеться „Веселий вечір" з участю наших незрівняних фейлетоністів Івана Керницького та Миколи Понеділка. Їхні виступи „переплітатиме" ансамбль Союзівки. Опісля буде забава при оркестрі „Амор" із традиційним уже вибором „Красуні тижня".

ТАМ, ДЕ НАРОДЖУВАЛАСЯ КАНАДІЙСЬКА УКРАЇНА: УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ФЕСТИВАЛЬ І ДЕНЬ УНС В ДАУФИНІ

За три тижні, в днях від 1-го до 3-го серпня цього року, відбудеться в містечку Дауфині біля Вінніпегу в Манітобі, Канада, великий Український Національний Фестиваль Канади, який включатиме День Українського Народного Союзу з нагоди його 75-річчя та для підкреслення тієї ролі, яку УНСоюз зі своїм органом „Свободою" відіграли в організації Канадійської України. Теперішнє містечко, а тодішня оселя Дауфин належала до тих перших українських поселень в Канаді, що їх уже в 1897-му році з доручення конвенції створеного три роки раніше Українського Народного Союзу відвідав тодішній редактор „Свободи" о. Нестор Дмитрів і в околиці цього Дауфину він відправив першу на канадійській землі українську Службу Божу. У „Свободі" з 6-го травня 1897-го року о. Дмитрів в репортажі „Канадійська Русь" так описує цю історичну подію:

"... Вечером пізно вернулися післанці з моїми речами і я почав сподіватися людей. На другий день рано падав сніг, отже не можна було надворі відправити Служби Божої — треба було в хаті приготовити жертвенник. Маленька хатина заповнилася людьми по береги. При першім слові „Благословенно царство" народ розплакався, як мала дитина. При проповіді я сам не міг здержатись від сліз, згадавши ті терпіння, те лихоліття, що вигнало нас за моря, світи, ліси і бори шукати ліпшої будучности для наших дітей. По Службі Божій я охрестив малого канадійського русина, а відтак наступила церемонія посвячення хреста свободи. На горбку, над річкою, поставили наші колоністи хрест осиковий на пам'ятку свободи 1896-го року. У відповідній до торжества бесіді я згадав про пам'ятку свободи 1848-го року, перейшовши коротко історію нашого розвитку народного й економічного аж до 1896-го року із притиском на цей рік послід-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Хрест Свободи у Велі Ривер біля Дауфину та побільшений, приміщений під українським національним гербом — Тризубом англомовний напис, який в перекладі на українську мову звучить: „На пам'ятку Першої Української Служби Божої в Канаді 12-го квітня 1897, яку відправив Отець Нестор Дмитрів. Дерев'яний Хрест був поставлений того дня, Перший Український Хрест Свободи в Канаді. Перші українські поселенці прибули тут 1896. Тривалий Хрест здвигнено в 1966 році".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Активне студентство

В першому тижні липня ц. р. відбувся у Мюнхені Світовий Конгрес Українського Студентства, що про нього ширше звітовано у „Свободі" з 9-го липня. Не входячи у подробиці Конгресу, в його світла й тіні, на які звертав увагу наш звітодавець, треба привітати самий факт, що такий Конгрес заініційовано, зорганізовано і що він відбувся пристойно, виявивши поважний підхід делеґатів до сучасних проблем цілої української вільної громади. Всі такі з'їзди виявляють доосередковий гін, всі такі з'їзди активізують дані стани й групи і всі вони актуалізують сучасні проблеми.

Зацікавлення українського студентства власною організованістю і проблемами, що виходять поза межі студентської братії, це — ґарантія живучости цілої громади, ґарантія тяглости українського громадського проводу. Нинішні студенти — це ж завтрішні керівники в усіх ділянках життя українців у вільному світі. Можна тільки радіти існуванням студентських громад в цілому ряді університетських міст у різних вільних країнах світу, і можна тільки жаліти, що вони не такі великі своїм членством, як повинні б бути, що кількість активних українських студентів не відповідає великому числу студіюючих українців. Мюнхенський світовий студентський з'їзд повинен сприяти як підсиленню активности студентських громад, так і зростанню їх членства.

Те, що мюнхенський студентський конгрес відбувся в роковини вбивства українського студента Адама Коцка 1 липня 1910 року в будинку львівського університету під час демонстрації нашої молоді, що вимагала рідного університету на рідній землі, само маніфестаційне нав'язування до цієї події вказує — як слушно підкреслив звітодавець — на вірність сучасного українського студентства тим самим ідеалам, що присвічували нашим студентам 59 років тому. Зрештою студенти — не тільки наші, а й в усьому світі — завжди були „в опозиції", завжди мали конфлікти з старшою ґенерацією, завжди були „дітьми", які „принципово" не погоджувалися з батьками. Це просто закон природи, який призначає інший підхід до всіх життьових справ в залежності від віку.

Тому нема чого дивуватися й нема чого нарікати, що сучасна наша студентська молодь в своїй масі критично ставиться до українського „establishment"-у [„естаблішменту"]. Це просто психологічна опозиція, яка не є тотожньою з опозицією американського студентського „ню лефту", „Студентів для демократичного суспільства", бо наша молодь не менше патріотична, як старші. Студентська молодь, як і старший провід громадянства, має власні специфічні проблеми: асиміляційний натиск чужомовного довкілля, проблема „двох батьківщин", проблема різного підходу до визвольної політики, проблема духового зв'язку з Україною, проблема творення тривких культурних вартостей у вільному світі. Справедливо треба признати, що деяке настороження нашого студентства до сучасного українського „естаблішменту" в немалій мірі є виною цього останнього: чому молодих людей не втягається до управ різних наших установ і організацій, чому не відмолоджується — свідомо і пляново — керівних станиць різних установ і організацій?

Притаманною і надзвичайно позитивною рисою студентів, яка й проявилась на мюнхенському студентському конґресі, є нехіть до крилатих фраз, натомість зацікавлення конкретними справами і гін до прагматизму. Молодь шанує науку, а основою наукової правди є факти. Молодь шукає правди у фактах, вона хоче бачити діла. Очевидно, що в такому прагматичному підході інколи затрачується рівновага, яка завжди повинна існувати між ідеалізмом і реалізмом, бож усі діла мусять бути сповнені ідеєю, і неможливо неґувати силу ідеології, особливо в суспільстві, що вийшло з рідної землі внаслідок прогри визвольної війни - революції. Але молодь має рацію, нехтуючи патріотичною фразеологією, коли вона заступає діловий розгляд актуальних справ. Це власне той, як кажуть американські коментатори, „дженерейшен ґеп", різниця між ґенераціями, що, мабуть, найбільш притаманна нашій дійсності.

Мюнхенський Світовий З'їзд Українського Студентства — добра, позитивна, конструктивна подія. Треба погратулювати за неї її організаторам та учасникам і подякувати їм за те, що додали віри в ясну майбутність української вільної громади і української справи.

Методій Борецький

СИЛА, ЩО ВИСАДИТЬ ЛЮДИНУ НА МІСЯЦЬ

(2)

У 1927 р. в Німеччині засновано Товариство Космічних Летів (популярно зване Німецьке Ракетне Об'єднання), завданням якого було доказати експериментально правильність теорії Оберта. Головою Товариства був сам Оберт, а його заступником Віллі Лі (помер 24 червня ц. р. в Ню Йорку). В 1929 р. членом цього товариства став Вернгер фон Бравн, нині світової слави знавець ракетної ділянки і фактичний „батько" американської виправи на Місяць.

У 1931 р., з економічних мотивів, до експериментальних ракет німці прикріплювали парашути, які, після осягнення ракетами найвищої точки, стягали їх на землю.

З огляду на те, що після першої світової війни Версальським договором заборонено Німеччині продукувати важку артилерію, німці всю свою увагу сконцентрували на розвиток далекосяжних ракет. При німецькій армії створено дослідчий ракетний відділ, що його очолив Вальтер Дорнберґер, професійний військовик з найвищою технічною освітою. На свого асистента д-р Дорнберґер вибрав згаданого Вернгера фон Бравна. Ідею створення балістичних ракет піддав проф. Бекер, а новостворений дослідчий центр мав довести цю ідею до практичного застосування. Крім цього завданням дослідчого центру було винайти спосіб контролі напряму і лету балістичних ракет.

Німецькі вчені виготовили програму дослідів, що складалася з чотирьох стадій. У першій стадії досліджувано ракету А-1 (для дослідів над мотором ракет — ані одна з них не піднеслася вгору), в другій — ракету А-2 (дві з них у 1936 р. піднеслися вгору на 7,000 стіп), в третій — ракету А-3 (для випробування механізму контролі лету — повна невдача), в четвертій — А-4 і А-5 (випробування, що довели до продукції Фав-2).

Ракета „Фав-2" мала 46 стіп висоти, 5 стіп і 5 цалів у діяметрі, важила 6,600 фунтів і була спроможна нести „бойову головку" вагою 2,200 фунтів. Склад палива „Фав-2": плинний кисень і алькоголь з домішкою 25% води. Ця ракета при вистрілі важила 26,400 фунтів. Її засяг: 195 миль.

Перші дві ракети „Фав-2" вистрілено 6 вересня 1944 р. на Париж. Одна з них по дорозі „зникла", а друга таки осягнула свою ціль. Через два дні після того ще дві ракети „Фав-2" вислано в напрямі Лондону. Обидві з них осягнули ціль. Від того часу почалося постійне бомбардування Лондону р а к етами „Фав-2", одначе врятувати „Третій Райх" було вже запізно.

Після закінчення другої світової війни, в 1945 році німецький ракетний дослідчий центр майже вповні дістався в руки американської 3-ої армії. Згідно з твердженням альянтів, росіяни не зловили справжніх німецьких експертів ракетної ділянки, натомість взяли в полон понад 200 інженерів і техніків, які займалися продукцією тих ракет, і за 4 роки роки їх випустили.

Американці під час війни здобули від німців коло сімдесяти ракет „Фав-2", які були практичним початком експериментів, що довели до побудови ракети „Сатурн-5", з поміччю якої вони зможуть здійснити програму „Аполло" — висадити людину на поверхню Місяця.

Першою ракетою, яку вжито для дослідчо - наукових цілей, була німецька ракета „Фав-2". Нею вислано технічні інструменти на висоту сто миль уже в перших роках другої світової війни. Першого американського сателіта вислано з поміччю ракети „Юпітер-С". Першого американського астронавта у програмі „Меркюрі" висаджено з поміччю ракети „Атлас". Ракета „Титан-2" висадила американських астронавтів в орбіту Землі в програмі „Джеміні".

Ракети, що висадили посередньо американських астронавтів в орбіту Місяця під час місій „Аполло-8" і „Аполло-10", називалися „Сатурн-5". Під час місії „Аполло-11" вживатимуть також ракети „Сатурн-5".

Слід підкреслити, що творцем ракети „Сатурн-5" є та сама група науковців на чолі з тим самим д-ром Вернгером фон Бравном, що сконструювала німецьку ракету „Фав-2" і працювала над проєктом зброї (атомової бомби), що „мала" забезпечити військову перемогу Третього Райху наприкінці другої світової війни.

Р а к е т а „Сатурн-5" має 363 стопи висоти, що дорівнює висоті 36-поверхового будинку. Найбільшою військовою ракетою у вільному світі є ракета „Титан-3". Одначе, „Сатурн-5" у три рази сильніший від неї. Ракету „Сатурн-5" будувало коло 300,000 інженерів і робітників у 20,000 фабриках та дослідчих центрах. При вилеті „Сатурн-5" важить понад шість мільйонів фунтів. Це тягар, який дорівнює вазі двох тузенів джетових літаків. Потужність її двигуна більша за потужність 92,000 льокомотив; її тиск під час вистрілу дорівнює 7,500,000 фунтів. „Сатурн-5" є триступневою ракетою.

Перший ступінь має 138 стіп висоти та 33 стопи в діяметрі і важить 280,000 фунтів. У першім ступні уживається плинний кисень і бензину як рушійну силу. Перший ступінь має п'ять двигунів, що зуживають під час горіння 15 тонн палива на секунду. Час горіння — дві з половиною хвилини. Другий ступінь має 81.5 стопи висоти та 33 стопи в діяметрі. Він важить 80,000 фунтів порожній і 1,025,000 фунтів виповнений сумішшю плинного кисню і водню. Він має також п'ять двигунів із силою 200,000 фунтів тиску. Час палення — 6 хвилин і 40 секунд. Третій і останній ступінь має 60 стіп висоти та 22 стопи в діяметрі і зуживає 230,000 фунтів плинного кисню і водню. Має лише один двигун.

На третьому ракетному ступні знаходиться комора з інструментами, що контролюють лет і цілу систему. Ця комора має 21.7 стопи в діяметрі і три стопи довжини і важить 4,000 фунтів. Щойно на тому ступні спочиває космічний корабель, що складається з контрольного, командного і місячного модулів.

Ракета „Сатурн-5" 9 листопада 1967 року висадила в орбіту Землі тягар у 280,-000 фунтів — 140 тонн. Вона має спроможність висадити в орбіту Місяця тягар 95,000 фунтів.

Слід підкреслити, що за вийнятком „Сатурн-5" всі ракети, вживані для дослідів к о с м о с у, були збудовані виключно для військових цілей. Все таки їхнє застосування для мирних, науково - дослідних цілей доказує, що на розв'язку спірних справ має великий вплив не тільки фізична сила, але також великий престиж, здобутий тою силою. І це — одна з головних причин, чому політики і дипломати вирішили створити такого розміру силу, яка зможе вислати людину на поверхню Місяця.

Микола Чубатий

ДО ДІЯЛОГУ ТРЕБА СПРАВУ ЗНАТИ

(Завваги до статті Миколи Бараболяка „Петиції до Престолу чи діялог між собою")

(2)

Яка була дотепер і яка має бути наша Церква на майбутнє

Обговорена в першій частині справа патріярхальної системи нашої Церкви це нині основна наша церковна справа, яка має бути завершена на конституційнім Синоді Владик нашої Церкви. Та в статті п. Бараболяка говориться головно про характер нашої Церкви в минулому і про те, яка вона має бути на еміґрації в майбутньому.

Про недавнє минуле нашої Церкви автор виповідається легковажно, заявляючи, що наша Церква завжди хиталася поміж Сходом і Заходом, отже була креацією без власного „я", безособовою. І додає, що у Львові, в столиці митрополії, панував дух Сходу, натомість у Станиславові та в Перемишлі дух Заходу. Звідки віяв дух в Ужгороді та Пряшеві не говорить.

Все це поняття зовсім безмістовні і м а л о зрозумілі. Насамперед: хто є той Схід, а хто Захід? Сходом могла б бути Москва, Істанбул, може Румунія та Юґославія. Хто цей Захід? Хіба Польща і взагалі римо - католицький світ. Коли того Сходу, на який мала спиратися наша Церква, годі віднайти, то я допоможу авторові статті.

У Львові на св. Юрі панував дух зв'язку нашої Церкви з українською старовиною, в Перемишлі та Станиславові — дух уніятизму. Цей термін викував о. Королевський, російський священик в Римі у своїй книжці, написаній по-ф р анцузьки, „Лє уніятизм".

Уніятизм — це така прикмета формально східнього католика, котрий не любить гнізда, з якого вийшов. Він захоплюється всім латинським, як вищим. Терпить на почуття меншовартости, і тому в його поступованні панує сервілізм супроти кожного римського бюрократа; Рим має розв'язувати всі наші церковні проблеми, і розв'яже їх найкраще. Уніятизм — це тип східнього християнства, найбільше зненавиджений православними, і нині в часах екуменізму вважається найбільшою перешкодою в щирій розмові католиків з православними. Це не є ідеологічна орієнтація східніх на західню культуру, це сервілізм східніх супроти латинського католицтва та схильність позбутися свого рідного обряду. Ось для прикладу в передвоєнній Галичині Станиславів (дещо менше Перемишль) робив усе, щоб зруйнувати ще ту невеличку дрібку єдности в нашій Церкві, залежности єпископів від Митрополита, колись справжнього голови помісної Київсько - Галицької Церкви. Природня річ, що така акція неофіціяльно знаходила підтримку в Східній Конґреґації у Римі. Тим шляхом втиснувся також целібат.

Дивно, що автор статті ані одним словом не згадав про існування блискучого вінця слави навколо голови нашої Церкви, її мученичої авреолі в таких розмірах, які були в Христовій Церкві хіба ще за гонень цісаря Діоклеціяна. А по 27 літах лютих гонень залишилася ще Церква в катакомбах. Чи це хитання між тим загадковим формалістичним Сходом і ревним у Христовій службі універсалістичним Заходом, де в самій Америці за останні роки знайшлися 9 тисяч священиків дезертирів та тисячі розстрижених монахинь? Це нинішній Захід, до якого гордо зараховує себе автор статті.

Це модне захоплення тим гнилим універсалізмом є причиною того, що в нашій Церкві постав катастрофічний брак покликань до духовного стану. Як це було б інакше, коли б нашій молоді показувалося як взір служби Христові рідних мучеників, ісповідників Христових у катакомбах України! Це треба до діялогу конечно знати!

Київське християнство старої Руси-України

Нові студії над минулим християнства Східньої Европи відкрили також багато матеріялів для пізнання християнства в старій Україні, країні християнського Сходу в I столітті по охрищенні Руси. Наші предки прийняли з Візантії тільки глибоко побожну систему богослужебних відправ, богословські твори Вітців Церкви. Св. Володимир забезпечив своїй Церкві самоуправний патріярхальний лад, одначе він відкинув усю життьову практику християнської Візантії, часто далеку від науки Христа та гуманних душевних уподобань наших предків. Він відкинув візантійське убожествлення імператора - автократа, відкинули наші предки візантійський негуманний ритуалізм, відкинули візантійську гіпокризію. Св. Володимир наказав толеранцію супроти своїх поган.

Печерський монастир у Києві, збудований на правилі св. Теодора Студита, виховав у старій Україні носіїв героїчних християнських чеснот. Київ мав свого св. Амбросія, св. Теодосія Печерського, мав відважних оборонців соціяльної справедливости та оборонців покривджених. Варто читати житія печерських угодників, списані в „Патерику Печерськім", щоб пізнати героїчні християнські характери київського християнства XI стол. Отам був той „Схід", в якім Слуга Божий Андрей Митрополит шукав надхнення для себе, своїх духовних та вірних, закладаючи для нових монахів монастирі Студитського Уставу.

Студіюючи ці рідкі в історії християнства взори київського християнства, російський історіософ Юрій Федотов писав: „Київське християнство, хоч як недовго воно тривало, мабуть, було найкращим реалізатором Христової науки в усій історії християнства; воно не мало свого продовження на Московщині". Так писав російський об'єктивний учений. Тому до діялогу треба знати минуле християнства України. Треба читати „Історію християнства на Русі - Україні", недавно видану Українським Католицьким Університетом.

Таке християнство бажав відновити для всієї Української Церкви Слуга Божий Андрей, і тому невміло схарактеризував п. Бараболяк історичного мешканця на Святім Юрі у Львові, бачачи з нім тільки обрядового формаліста. Таке розуміння християнства зробило зі Слуги Божого Андрея вселенського апостола і поза Україною, допомагаючи створити в Росії Церкву, об'єднану з наслідником св. Петра.

Встановлений на уряд першого Екзарха Росії, Леонід Фьодоров не був наверненим на католицтво росіянином. Пам'ятаю ті часи, як Фьодоров прибув до Львова, навернений Духом Святим. Митрополит Андрей допомагав йому тільки здобути теологічну освіту для священства. Сорок років перед II Ватиканським Собором Митрополит в душпастирській практиці заборонив „навертати" православних. По сповіді, як кожного свого вірного, відсилав до трапези Христової. Фьодорова виховав Митрополит на ісповідника і героїчного апостола в брутальній совєтській дійсності. Він теж доступив степеня „Слуги Божого". Прочитати про це можна в грубій книзі „Екзарх Леонід Фьодоров", виданій монастирем оо. Студитів під Римом.

Автор статті зовсім невміло схарактеризував працю Слуги Божого Андрея і вже непристойно з а а т акував Христового Ісповідника, Його Блаженство Кир Иосифа, вважаючи за річ менше корисну його прибуття зі Совєтів. Я радив би авторові статті знайти належну віддаль поміж собою і гідним наслідником Слуги Божого Андрея, хоч би тільки в ім'я католицької дисципліни у відношенні вірного до свого найвищого зверхника в нашій Церкві.

Дивне становище автора статті, немов вина за недокінчення будови нашої Церкви з патріярхальним порядком, лежить не в римських урядах, а в таких марних внутрішніх церковних конфліктах, які виринули в Чикаго. Винна в тім не Східня Конґреґація, а українські католики. Чикаґська афера це в житті цілої нашої Церкви на еміґрації подія без більшого значення, до речі завинена обома сторонами, що не вміли знайти компромісу і стягнули на Владику Ярослава багато клопотів.

Основна тепер справа для нашої Церкви — усунути всі колоди українського та неукраїнського п о ходження, які стоять на перешкоді до скликання конституційного Синоду нашої Церкви. Ледве нашим Владикам на Синоді потрібні попередні діялоги та дорадники, які слабо орієнтуються в питаннях та завданнях нашої Церкви. Якщо будуть наші Владики потребувати світських чи духовних експертів - дорадників, то вони самі подбають про це.

Наше християнське громадянство на еміґрації мусить собі добре усвідомити, що справа патріяршої системи нашої Церкви, себто здобуття церковної самоуправи, малощо меншої ваги, як здобуття політичної самоуправи. Єдність нашої Церкви по цілім світі під одним проводом, зв'язаним з Україною, це основа нашої духової самостійности та лучности з нашими великими предками, героями - мучениками за Христову віру.

Українські катакомби для нас, еміґрантів, повинні стати джерелом душевного, релігійного надхнення та дороговказом для нашої молоді. Нині українська земля стоптана московським атеїзмом. Прийде час, коли буде можна підняти ту червону калину для добра рідної Церкви. Тут, на еміґрації, наша Церква з патріярхальною самоуправою матиме змогу та обов'язок підховати сотки місіонарів духовних та світських для християнської обнови Української Землі. Для тієї цілі засновано Український Католицький Університет, студитський устав та всю нашу церковну працю. Тоді й єпархії Карпатської Митрополії не будуть для нас втрачені, бо вони від соток літ є того самого Обряду Русинів і, згідно з Декретом II Ватиканського Собору, як єпархії того самого обряду становлять одну церковну цілість. Тепер відділили їх від нас чужі.

У церковних справах нам, мирянам, треба більше студіювати наші церковні справи і розуміти, що наше існування можливе тільки у єдності з нашою Церквою в Україні. З православними братами діялог бажаний, одначе він буде можливий тільки тоді, коли наша Церква буде зформована під повним рідним проводом і вирвана з безхребетного неоуніятизму, що до неї закрадається.

Остап Тарнавський
Екзекутивний Директор ЗУАДКомітету

25-річчя ЗУАДКомітету

(1)

У суботу 21 червня відбулись у Філядельфії в канцелярії ЗУАДКомітету збори поширеної Екзекутиви цієї нашої допомогової установи. На тих зборах не тільки обговорили актуальні проблеми харитативно-допомогової акції, що їх веде широка сітка Суспільної Служби, але й скромно пригадали, що саме 25 років тому створено Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, який за чверть сторіччя своєї діяльности виконав для українського народу велику працю.

Допомогова діяльність американських українців така давня, як давнє українське поселення в Америці. Вже перші наші поселенці своїми пожертвами, що їх слали на рідну землю, допомагали розвинути українське народне життя, піднести економічний рівень нашого народу. Вже від перших років поселення були почини створити центральну установу під громадською контролею, що збирала б допомогу на потреби національного життя в Україні у формі „Н а родного Фонду". Та щойно друга світова війна освідомила провід американських українців, яке величезне значення воєнні дії несуть для українського народу та його надбань.

На Другому Конґресі Американських Українців, що відбувся 22 січня 1944 р. у Філядельфії, широко обговорено справу допомоги українцям, які потерпіли внаслідок війни. На тому Конґресі один із провідників а м е риканських українців, колишній державний діяч українського відродження і політичний еміґрант, виголосив доповідь про потребу створення українського допомогового воєнного фонду. У резолюціях цього Конґресу Американських Українців ствердженo, що, з уваги на знищення в Україні і перебування поза її кордонами коло мільйона вигнанців-скитальців, Український Конґресовий Комітет повинен створити аполітичний гуманітарний Український Комітет Допомоги Жертвам Війни та Втікачам і вжити заходів перед урядовими чинниками для допомоги цим українцям.

Так була покликана 16 березня 1944 року Підготовча комісія у складі: д-р Лука Мишуга, д-р Лонгин Цегельський і Олена Штогрин. Члени цієї комісії відбули поїздку до Вашингтону, де сконтактувалися з американськими установами допомоги закордоном, і винесли рішення, що для доцільної і самостійної допомогової акції потрібно створити український незалежний допомоговий комітет. Американський уряд подавав у той час велику допомогу Совєтському Союзові в ділянці не тільки мілітарній, але й гуманітарній. Для цієї цілі на терені Америки діяла спеціяльна установа — Рашен Вор Риліф. Перші спроби використати Рашен Вор Реліф для допомоги українцям показали, що ця установа зацікавлена тільки в допомозі, концентрованій у Москві і контрольованій совєтським урядом. Це ще більше упевнило українську громаду в Америці в потребі зорганізувати свою власну допомогову установу.

Це сталося 20 червня 1944 року, коли в Ню Йорку в готелі „Пенсильвенія" зібралися ініціятори створення української незалежної установи допомоги жертвам війни. Нарадою проводив голова Українського Конґресового Комітету ред. Степан Шумейко, який у своєму слові поінформував про заходи залучити до проводу цього комітету представників обидвох наших церковних дієцезій, але ті заходи не увінчались успіхом і тому перша Управа Комітету буде складатися із світських осіб.

Першу Управу Українського Американського Допомогового Комітету обрано у такому складі: д-р Володимир Ґалан — голова, д-р Неоніля Пелехович-Гайворонська — заступниця голови, д-р Павло Дубас — секретар і Євген Рогач — касир.

До Ширшої Управи увійшли: Марія Близнак, Анна Настюк, Ева Піддубчишин, Марія Сталева, Ірина Тарнавська, Андрій Мельник, Платон Стасюк і Семен Угорчак. Контрольну Комісію творили Роман Слободян, Василь Шабатура, Анастазія Ваґнер і Іванна Бенцаль.

Управа нової допомогової організації поставила собі завдання об'єднати всі українські сили в Америці для допомогової акції. І наше громадянство відчуло потребу допомогти братам в Европі.

В той самий час, коли в Ню Йорку починав працювати Український Американський Допомоговий Комітет, в Дітройті Федерація стейту Мішиґен започаткувала допомоговий комітет під назвою Українська Воєнна Допомога (Юкрейнісн Вор Риліф). Об'єднуючі заходи дали у висліді повну злуку всіх допомогових зусиль американських українців. Другі загальні збори УАДКомітету 22-го лютого 1947 р. вибрали представника дітройтської допомогової установи головою, а д-ра Володимира Ґалана екзекутивним директором, і від того дня наша установа отримала в назві додаток „злучений" —ЗУАДК.

У своїй дальшій акції на терені Европи ЗУАДК тісно співпрацював з Фондом Допомоги Українців Канади, що постав як об'єднання всіх допомогових зусиль канадійських українців напередодні закінчення світової війни — 4 травня 1945 року.

ЗУАДК був заінкорпорований у стейті Ню Джерзі 21 липня 1944 р., а в стейті Пенсильвенія 6 червня 1945 р. 25-го вересня 1945 р. найвища установа в справах допомоги закордоном, Президентська Воєнно-Допомогова Контрольна Рада зареєструвала ЗУАДК під числом 593, як офіційну українську допомогову установу для ведення допомогової акції закордоном. На основі цього урядового визнання ЗУАДК ввійшов у співпрацю з урядовими та міжнародними організаціями допомоги, які діяли після війни. Об'єднуючі акції нашої установи і правне леґальне визнання ішло впарі з напливом фондів ,що їх наша громада жертвувала на допомогову діяльність. Коли стало ясним, що безпосередня допомога українцям в Україні неможлива, бо совєтський уряд не дозволяв на ніяку допомогову акцію, а намагання вислати допомогу українській лікарні у Львові в формі чека на десять тисяч долярів не мали успіху, бо Рошен Вор Риліф відмовився цей чек передати, ЗУАДК звернув усю увагу на допомогу українським втікачам в Західній Европі.

Ця допомога пішла у трьох головних напрямках: 1) матеріяльна поміч українським втікачам у Західній Німеччині, 2) правна охорона українських еміґрантів і 3) допомога еміґрантам переселитись до заокеанських країн.

У всіх цих ділянках ЗУАДК провів велику працю. Для допомоги втікачам у Німеччині ЗУАДК почав висилати їм харчові та одягові пакети. У більших осередках на терені Америки постали збіркові пункти, в яких не тільки збирали, але й опаковували та висилали пакети в Европу.

(Далі буде)

ЗУАДК має договори з шістьма державами про опіку над українцями

Екзекутива ЗУАДКомітету під час ювілейно-святочного засідання у Філядельфії 21-го червня ц. р. На фото сидять (зліва): Володимир Мазур, Анна Сивуляк, Роман Слободян, президент ЗУАДК д-р Володимир Ґалан, Оксана Ґенґало і секретар та екзекутивний директор ЗУАДК Остап Тарнавський. У другому ряді стоять (зліва): Петро Цуцило, Юрій Лесюк, Іван Поритко, Степан Спринський, д-р Олександер Білик та ред. Леонід Полтава. (Гл. статтю Остапа Тарнавського: „25-річчя ЗУАДКомітету" на 2-ій сторінці в цьому числі „Свободи").

Філядельфія. — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, ЗУАДК, під проводом незмінного впродовж 25-річної праці Президента цієї установи, д-ра Володимира Ґалана, у різні роки заключив низку міжнародних договорів, які є актуальними і надалі. Такі важливі договори заключено в справі правної опіки та оборони українців: з Високим Комісаром ОН для Скитальців, з Міждержавним Комітетом для Европейської Міґрації, з Міжнародною Суспільною Службою, із службою КАРЕ, що передала для людей українського роду в різних країнах через ЗУАДК десятки тисяч харчових і одягових пакунків, „КЕР-пакетів". Крім того, ЗУАДК має договори, як рівноправна сторона, з Організацією „Альянс фор Проґрес" та з урядами держав: ЗСА, Зах. Німеччини, Франції, Італії, Бразилії, Арґентини. Через зв'язки з Міждержавним Комітетом та з відповідними комісіями ОН, ЗУАДК практично виконує міжнародну українську консулярну службу, із своїм представництвом у Мюнхені та вже необхідними постійними представництвами у одній з країн Півд. Америки і в одній із країн Східньої Европи, для допомоги українцям у тих районах. Перепоною до створення Постійного Представництва ЗУАДК-у в Південній Америці та пожвавленню допомоги, яка постійно існує, українцям у Юґославії, Польщі, Чехо - Словаччині й ін. країнах, є нестача фондів ЗУАДК-у. Останньою більшою допомогою ЗУАДК-у у Східній Европі було пересилання 2 000 дол. на потреби українських шкіл у Польщі, які витрачено там на закуп підручників, мап, навіть лавок і столів, що їх бракувало в деяких школах, де діти вивчають українську мову.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Там, де народжувалася Канадійська Україна . . .

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Феноменальні діти-танцюристи Роксана Дика і Юрко Цепинський, які виступлять у програмі Дня УНСоюзу під час Українського Національного Фестивалю Канади в Дауфині в неділю, 3-го серпня ц. р.

ний, котрий з виходом нашим у Канаду став роком дійсної свободи, дійсної еманципації з неволі панів і правительства. Хрест — се перший, перший руський хрест в канадійських лісах, на канадійській землі . . ."

Було це 12-го квітня 1897-го року.

Рік пізніше, у 1898-му році, там будовано першу на канадійській землі українську церковцю св. Михаїла, яка зберігається і досі як загально канадійська національна пам'ятка та біля якої будуть відправи під час Дня УНС в неділю 3-го серпня.

Програма Дня УНС

Організація, устійнення та виконання програми запляннованого на 3-го серпня Дня Українського Народного Союзу в рямках Українського Національного Фестивалю Канади в Дауфині була одною з головних причин поїздки і побуту головного предсідника УНСоюзу п. Иосипа Лисогора у Вінніпеґу і в Дауфині в днях від 28-го червня до 1-го липня ц. р. Разом із заступником і директором Канадійської Канцелярії УНС п. Богданом Зоричем і головним контролером мґром Іваном Геврикoм, п. И. Лисогір відвідав ВПреосв. Митрополита Кир Максима, Преосв. Владику Бориса (Митрополит Греко-Православної Церкви в Канаді Блаженніший Іларіон у тому часі був в лікарні), відвідали Дауфин і відбули наради з керівниками Фестивалю та в результаті устійнено в загальному таку програму Дня УНС в Дауфині в неділю 3-го серпня:

О год. 10-ій перед полуднем того дня ВПреосвященніший Кир Максим у співслуженні духовенства відправить Архиєрейську Святу Літургію біля Хреста Свободу у Велі Ривер, у віддаленні приблизно 16 миль від Дауфину. О. год. 12-ій вполудне Преосв. Владика Борис — як не перешкодять інші обов'язки того дня — відправить там же молебень. О год. 1-ій по полудні матимуть відправу Впреп. Пастор І. Р. Ковалевич з Українського Євангельського Об'єднання і ВПреп. Пастор Петро Кіндрат з Українського Баптистського Об'єднання.

По полудні, о год. 3:30 відбудеться мистецька програма Дня на фестивальній площі в Дауфині. У цій програмі виступлять славні із багатьох своїх виступів на світових сценах і в телевізії танцюристи „Кубанські Козаки", двоє феноменальних дітей - танцюристів Роксана Дика і Юрко Цепинський з Чикаґа, оперова співачка Марія Лисогір, танцювальна група „Русалка", Дауфинський хор, Континентальний квартет, оркестра Т. Комара та ін.

Святочне слово з нагоди 75-річчя УНСоюзу та про його ролю в Канаді виголосить сенатор Павло Юзик.

Цитований вже о. Нестор Дмитрів у згаданому репортажі із своїх відвідин у Дауфині в 1897-му році м. і. писав:

„. . . Най ніхто не важиться пускатися без цента до Канади — най лишається в Галичині, бо там лекше бути жербаком, як тут. Там жербакові кавалок хліба чорного подадуть, а тут ніхто нічого даром не дасть, хиба за роботу заплатить але роботи нігде на фармі нема, хиба робота на власній фармі, а не можна на ній робити, як нема волів, нема плуга — хот з голоду гинь і таки мусиш згинути . . ."

Але не згинули наші поселенці, не тільки не згинули, але здобули канадійські прерії, перетворили їх у прекрасні і багаті фарми та створили неоцінені матеріяльні і духові вартості, що ними пишається вся Канада. Український Національний Фестиваль Канади в Дауфині є яскравим показом тих вартостей.

НА СЕМІНАРІ ПРО ПРЯШІВЩИНУ ВИСТУПИТЬ Д-Р ЮРІЙ БАЧА З ПРЯШЕВА

Ню Йорк. — Заходами Карпатського Дослідного Центру відбудеться у п'ятницю 11 липня о год. 8-й вечора, а також вечорами 18 липня і 15 серпня Семінар про Пряшівщину, в Українському Інституті Америки. Крім доповідей, від 12 липня до 28 вересня там же можна буде оглядати Виставку про Пряшівщину. Доповіді виголосять: д-р Юрій Бача з Університету ім. Шафарика в Кошицях, ЧССР, на тему „Про культурний процес українців - русинів на Пряшівщині по другій світовій війні" 11-го липня, наступної п'ятниці — про „Церковно - релігійні взаємини на Пряшівщині", увечорі 15 серпня проф. Осип Тулик із Ун-ту ім Шафарика доповідатиме про „Українське мистецтво та українських мистців на Пряшівщині по 2-й світовій війні".

Для прикладу до наслідування

Було це рік тому, в суботу, 29 червня 1968 року, як в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку, при звуках весільно-обрядових пісень, о. д-р Вол. Ковалик, ЧСВВ, повінчав панну Уляну Ямрозик з інж. Богданом Козарем нерозривальним вузлом супружжя.

Не буду тут виводити походження молодих та їхніх батьків, — інж. Івана Ямрозика з дружиною Олександрою, та мецената Павла Кобзара з дружиною Осипою. Молоді — Уляна та Богдан — приїхали до Ню Йорку малими дітьми, не знаючи своєї батьківщини, і тут, серед так багатонаціонального моря, не все для нас сприятливого, батьки зуміли навчити їх рідної мови, впоїти в них любов до рідного краю, його культури та звичаїв, до рідної церкви та своїм примірним життям показали їм високу вартість християнської моралі в супружжі. Одержавши університетську освіту, п-і Уляна і її муж інж. Богдан не пішли за модними тепер течіями та ідеями, не все здоровими і моральними, але так принадливими для молоді. Вони не пожаліли часу і труду для праці в українських суспільних товариствах, за що одержали заслужену подяку в промовах, виголошених на весільному бенкеті. Особливо відмітив це в своїй промові д-р Роман Мороз, виконуючи функції весільного старости. А о. д-р Володимир Ковалик, дякуючи молодим за активну участь в українських католицьких товариствах, вручив новоповінчаним грамоту особистого благословення від Папи Павла VI.

Бароккова заля готелю Белмонт Плаза в Манґеттені була добрим тлом для прекрасних українських звичаїв, що належать до багатих українських культурних надбань: зустрічі молодих з хлібом і сіллю, обхід з короваєм і вишиваними рушниками та багато інших, що ними проводили так вміло та з такою гідністю весільні старости. Приємно було почути слова захоплення, подиву і признання з уст чужинців, присутніх на вінчанні і бенкеті.

Подаю цей коротенький спогад в першу річницю одного з найкращих українських вінчань в Ню Йорку, щоб інші брали собі з нього приклад.

Ю. Б-та

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УПРАВА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
ділиться
з Членством і Прихильниками української вільної науки сумною вісткою, що 6-го липня 1969 р. відійшов у вічність на 66-му році життя

ПРОФ. ПАВЛО САВЧУК

член НТШ, педагог, автор українського мовознавчого словника, письменник і визначний суспільно-громадський діяч.

Похорон відбувся 8 липня 1969 р. в Бавнд Бруку, Н.Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВШ. Дружині і Рідні Покійного складаємо щирі слова співчуття у їх тяжкому горю.

Повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що з Волі Всевишнього відійшла у Вічність 8-го липня 1969 р.

НАША НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. СОФІЯ МУШКЕВИЧ

народжена в Березині, Західня Україна.

ПАНАХИДА в ЧЕТВЕР, 10-го липня ц.р., о год. 7:30 веч. в похороннім заведенні Н. В. Humiston, Kerhonkson, N.Y.

ПОХОРОН в П'ЯТНИЦЮ, 11-го липня ц.р. о 9 год. рано з того ж пох. заведення до кат. церкви Прес. Марії з Люрду, а відтак на вічний спочинок на цвинтар в Кергонксон, Н.Й.

В глибокому смутку:
Муж — ОМЕЛЯН МУШКЕВИЧ
Син — ВОЛОДИМИР САЛЯК з дружиною ЕВГЕНІЄЮ
Донька — МИРОСЛАВА ВИШИВАНА з мужем ВАСИЛЕМ
Внуки — ГАЛЯ ОДУЛЯК з чоловіком ІВАНОМ
ДЗВІНКА ЛЕБЕДОВИЧ з чоловіком ОМЕЛЯНОМ
ЗОРЯНА САЛЯК
ЗОРЯНА МОГУЧА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ТАМАРА КЕННОН з чоловіком ЯКОВОМ
Правнуки — ТАРАС і ОЛЕКСАНДРА ОДУЛЯКИ
ТАМАРА і МИКОЛА МОГУЧІ

Відбувся Карпаторуський фолкльорний фестиваль

Монро, Н. Й. (І.Д.) — Лемко - Союз Америки й Канади улаштував тут у „Лемко Парку", 5-го липня ц. р. перший Карпаторуський фолкльорний фестиваль з участю солістів Піддуклянського Українського Народного Ансамблю з Пряшева (ЧССР) — Марії Мачошко-Мортон і Рудольфа Смотера та сімох мистецьких об'єднань лемківського роду. При участи понад 1000 гостей організатор фестивалю Михайло Савчук, відкрив його від імені Фестивального Комітету Головної Управи Лемко-Союзу. Він представив гостей-солістів з Пряшева та провідників усіх мистецьких об'єднань.

Всійський Фолкльорний Ансамбль „Глінка" з Гарфілду, Н. Дж. під проводом Ол. Косика виконав низку танків, російських і білоруських, у виконанні молоді й дітей, як теж пісні згаданих народів, у їхніх національних одягах.

Солісти Піддуклянського Українського Народного Ансамблю з Пряшева, Марія Мачошко-Мортон (сопран) і Рудольф Смотер (баритон і акордеоніcть) виступали три рази з веселими лемківськими піснями, що полонили всю публіку. Народня співачка Марія Мачошко-Мортон обдарована милозвучним сопраном, це справді співачка з Божої ласки. Вона не тільки чудово співала народні пісні з її рідної Західньої Лемківщини (родом з села Поточки, округа Свидник), але своєю зовнішністю, мімікою та рухами доповняла спів, що був насолодою для тисячної маси вдячних краян. Неменш удалі були виступи її партнера, що акомпаніював на акордеоні лемківській прімадонні з відповідною мімікою, та співав своїм оксамитним баритоном жартівливі лемківські пісні. Ця незрівнана пара солістів з найбільш західніх частин українських земель повинна бути запрошена на турне по більших українських осередках Америки й Канади. Приємно було почути їхню чудову українську мову, що так корисно відрізнялася від мовної мішанини організаторів і інших виконавців фестивалю...

Дальше фолькльорна Група Лемко-Союзу з Лінден і Єлизабет відіграла народну сценку зі співами й танцями „Лемківські пастухи". Український хор ім. Леонтовича з Ню Йорку під проводом Марії Голод-Ковальчук відспівав в укр. нар. одягах 7 українських пісень. Солістом був Перто Бережний. Цей хор існує вже 50 літ. одначе склад його мабуть малощо змінився, що є унікатом! Російський Фолкльорний Ансамбль „Балалайка" у Спрінг Веллі, Н. Й. відіграв і проспівав кільки російських пісень. Згаданий уже Ансамбль „Глінка" виконав українські, російські та молдавські танки й пісні. Дивно, що молдавські танки виконано в молдавських нар. одягах, але українські в ... російських, хоч у програмі зазначено, що танці виконується у „традиційних народніх кольорових костюмах"... Провідник ансамблю вибачався, що ..."немали грошей купити українські костюми"!

Виступали ще: Лемківська оркестра Івана Гоча з Торонта, Український жіночий ансамбль „Берізка" з Ню Йорку, Культурна Група „Карпати" з Йонкерсу та ін.

СПОРТ

Редагує В. Соват

„ЛЕҐІЯ" — „Ч. СІЧ" 3:1 (3:0)

Гаррісон, Н. Дж., 9-го липня, (О. З.) — На місцевому стадіоні ім. Дж. Ф. Кеннеді, в приявности 2,500 глядачів, дружина „Чорноморської Січі" з Нюарку програла свої перші міжнародні футбольні змагання із цьогорічним чемпіоном Польщі дружиною „Леґія" з Варшави, яка відбуває турне по ЗСА. „Леґія" домінувала на грищі в першій половині зустрічі, стріляючи тоді всіх троє воріт. Ворота до „Ч. Січі" впали на 16-ій, 29-ій і 34-ій хвилинах гри. В другій півгрі почала „Ч. Січ" гостру і швидку гру, у висліді чого вже на 51-ій хвилині змагань здобув Маріян Олексин одинокі ворота сильним стрілом із 16 метрів. „Ч. Січ" грала без свого найкращого змагуна нападу Ернеста Поля, бувшого змагуна „Леґії" та „Гурніка" в Польщі який потерпів контузію на попередніх змаганнях „Ч. Січі" із дружиною „Н. Й. Інтер".

Аплікація на прийняття
— на —
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
на СОЮЗІВЦІ
КЕРГОНКСОН, Н. Й.
від 3-27 СЕРПНЯ 1969 року

Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
Вік: .... Член УНС, Відділ: ....
Знання української мови:
СЛАБО ☐ ЗАДОВІЛЬНО ☐ ДОБРЕ ☐
Залучую на рахунок оплати $..............
(Повна оплата курсів — $120.00. Половину належности треба вплатити із аплікацією).
Аплікації висилати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 12-го ЛИПНЯ, 1969 р.:

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Українська Січ, Відд. 182, о год. 6-ій веч. в залі Української Централі при 240 Hope Ave., Passaic, N.J. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н.Й. — Місячні збори Б-тва св. Володимира, Відд. 130, о год. 8-ій в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Схід 7 вул. Проситься членів вирівняти залеглі вкладки. — Омелян Стешин, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го ЛИПНЯ, 1969 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Від. 163, о год. 12-ій впол. в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Пригадується членам, що вкладки повинні бути вплачені до 25-го кожного місяця і прошу прийти відібрати свої дивідендові чеки. — С. Филик, фін. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Збирання вкладок від членів Т-ва Дністер, Відд. 430 відбуватиметься слідуюче: в неділю, 13 липня в залі „Тризуба" від год. 1 до 3 по пол.; в неділю, 20 липня від год. 11:30 до 1:30 в Українськім Клюбі на Френклін вул.; в суботу, 26 липня в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул. від год. 7 до 9 веч. Просимо прийти і вирівняти свої вкладки та вибрати свої дивідендові чеки. — І. Кйгніцький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Т-ва „Любов", Відд. 45, від год. 11-ої до 1:30 в домі Т-ва Укр. Ам. Горожан при 847 Franklin вул. Просимо членів прибути, вирівняти вкладки і забрати собі дивідендові чеки. — В. Б. Колінко, предс.; М. Сеник, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Б-тва св. апп. Петра і Павла, Відд. 102, після Сл. Божої о год. 11-ій в церковній залі св. Йосафата при 5720 State Rd., Parma, Ohio. Просимо членів відібрати дивідендові чеки. — За Управу: І. Попович, предс.; І. Згута, кас.; М. Бобечко, секр.

НЕДІЛЯ, 20-го ЛИПНЯ, 1969 р.:

РОЧЕСТЕР, Н.Й. — Піврічні Збори Б-тва св. Йосафата, Відд. 217, о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі при 292 Гадсон Евню. Просимо членів прибути на час. На порядку дня звіти з піврічної діяльности та звіт Контрольної Комісії, як також будуть порушені інші важливі справи. — К. Шевчук, предс., Теодор Кубарич, фінан. секр.; С. Мартинюк, касир; В. Колданскі, рек. секр.

ЙОНКЕРС, Н.Й. — Місячні збори Т-ва Подільська Січ, Відд. 8, о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Михайла при Chestnut St., а пікнік Т-ва відбудеться 21-го вересня ц.р. на Sullivan Oval. — За Управу: В. Козіцький, предс.; П. Гарасимів, заст.; В. Мандзій, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу:
JERSEY CITY, N. J. 07303
(P. O. Box 346)

Моя СТАРА АДРЕСА була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________
Ім'я і прізвище: ____________
Адреса: ____________

Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище: ____________
Адреса: ____________
____________ Zip Code ________

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 6213. Тарзан картає Іта.

Тарзан поквапно тягне важкий від води парашут Іта на беріг озера кратеру.

Тарзане, що ти тут робиш? Я думав, що це якась водна потвора тягне мене!

Це було весело!

Весело?! Ти як левине маля — йому весело, але левина мати старіється від журби!